

Η γέννηση της έντεχνης μουσικής

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Κατά τον 19^ο αιώνα, η ανυπαρξία εθνικής έντεχνης παράδοσης δηλώνεται με κακέκτυπες απομιμήσεις ευρωπαϊκών έργων. Τα πρώτα ουσιαστικά βήματα στην κατεύθυνση της ίδρυσης εθνικής μουσικής σχολής γίνονται στις αρχές του 20ου αι.

Ένα θεατρικό είδος, το κωμειδύλλιο, επενδυόμενο με μουσική θα επηρεάσει εξίσου τη μουσική έκφραση δυτικότερης προοπτικής της χώρας. Το κωμειδύλλιο ως ηθογραφική κωμωδία, παρόλη τη βραχύβια ύπαρξή του (1880-1900), εξελίσσεται σε μια Αθήνα που τόσο πολιτικά όσο και πνευματικά προσπαθεί να αλλάξει. Μουσικές απλοϊκές φόρμες, αυτοτελή μουσικές συνθέσεις πλήρως συσχετιζόμενα με το θεατρικό κείμενο, αναγόμενες μουσικά με το ιταλικό μελόδραμα και τη γαλλική οπερέτα, αποτελούν τη μουσική υπόκρουση εκείνων των έργων πρόζας που μαγεύουν το αθηναϊκό κοινό [\[1\]](#).

Στη λιγοστή μουσική και πνευματική κίνηση της Αθήνας, των μέσων του 19^{ου} αιώνα, βαυαρικά εμβατήρια, άριες ιταλικών μελοδραμάτων και γαλλικές σονάτες, προσφέρουν φθηνές μουσικές διασκεδάσεις και χαμηλό ποιοτικό γούστο. Η ανυπαρξία εθνικής έντεχνης παράδοσης δηλώνεται με κακέκτυπες απομιμήσεις ευρωπαϊκών έργων. Η δημοτική μονόφωνη παράδοση είναι ατελέσφορος

παράγοντας για τους λιγοστούς έλληνες δυτικο-αναθρεμμένους μουσικούς που αναζητούν χώρο προσωπικής δημιουργίας. Επιχειρώντας να αναγάγουν τις γνώσεις τους σε «εθνική παράδοση» και να εκδυτικοποιήσουν τα μουσικά πρότυπα του νεοελληνικού κράτους, ερασιτεχνικοί σύλλογοι, φιλαρμονικές εταιρείες, ιδρύουν το 1871 το Ωδείο Αθηνών [2].

Ουσιαστικά βήματα προς τη κατεύθυνση ιδρύσεως εθνικής μουσικής σχολής γίνονται στις αρχές του 20ου αι.. Είναι η εποχή όπου η έντεχνη ελληνική μουσική υπό την κηδεμονία του εξευρωπαϊσμού επιχειρεί τα δικά της ανοίγματα στα μουσικά ζητήματα. Έγκυροι κομιστές αυτής της «εθνικής» προσπάθειας νοούνται οι «κατέχοντες την δυτική μουσική παιδεία».

Για πρώτη φορά δεν αγνοούνται κομμάτια της δημοτικής μας μουσικής. Επιβεβαιώνοντας την παντοδυναμία τους οι «ευρωπαϊστές» αναδημιουργούν προς το «εθνικότερον» τα δημοτικά τραγούδια. Με δημοτικοφανείς μελωδίες επιχειρούν την εκλαΐκευση των δικών τους επιλογών. Εναρμόνιση της δημοτικής παράδοσης, συσχέτισής της με δυτικούς τρόπους και ρυθμούς, αναγωγή της στην αρμονική γλώσσα. Αυτά και μαζί με την εφαρμογή της πολυφωνίας, της αντίστιξης και της fuga, ορίζονται τα όρια για μια «αληθινή μουσική του μέλλοντος», αντάξια του νεοελληνισμού [3].

Βασικό στοιχείο της έντεχνης ελληνικής μουσικής, έτσι όπως την εμπνεύστηκαν οι δημιουργοί της, είναι η ρομαντική διάθεσή της, πράγμα που αποτυπώνεται τόσο με την αρμονική της σύνθεση και μελωδική ανάπτυξη, όσο και με το κτίσιμο της «φόρμας». Ενώ οι χορωδιακές συνθέσεις αφθονούσαν αυτό που απουσίαζε ήταν οι χορευτική μελωδία κάτι που στη δημοτική παράδοση υπάρχει ως δομική συνιστώσα του [4]. Ωστόσο η «επίσημη» έντεχνη μουσική δημιούργησε τάσεις εγκεφαλικής σχέσεις μεταξύ ενός σημαντικού κοινού και της μουσικής. Σχέση που συνεχίστηκε με την μία ή την άλλη μορφή και με τους δημιουργούς μιας άλλης «εντεχνιότητας», τον Χατζηδάκι και τον Θεοδωράκη.

Σημειώσεις

[1] Neff Carl , το ίδιο , σελ 571

[2] «ο εθνουσιασμός για μουσική απόδοση των Δελφικών Ύμνων δημιούργησε παροξυσμό στα τέλη του 19^{ου} αι. Πέρα από την εκλαΐκευση των Ύμνων μέσω ευρωπαϊκών οργάνων , παρουσιάστηκαν οι Ύμνοι τραγουδισμένοι στα ιταλικά» , Ρωμανού Κ , το ίδιο σελ 394

[3] Neff Carl , το ίδιο , σελ 575

[4] «αναμορφωτής της έντεχνης μουσικής και αδιαμφισβήτητος αρχηγέτης της υπήρξε ο Μανώλης Καλομοίρης. Άλλοι γνωστοί όπως Δημ. Μητρόπουλος , ο Α.

Νεζερίτης , ο Σόλων Μιχαηλίδης , ο Σκαλκώτας , κλπ πρόσθεσαν τα δικά τους στοιχεία στην έντεχνη νεοελληνική μουσική . Neff Carl , το ίδιο , σελ 590-592

Παρατήρηση: Το παρόν άρθρο αποτελεί τμήμα της μελέτης “Καταβολές, επιρροές και κοινωνικο-πολιτισμικές δυναμικές που οδήγησαν στη γένεση και διαμόρφωση των ειδών της έντεχνης νεοελληνικής μουσικής και του νέο-ελληνικού τραγουδιού” του κ. Γιώργου Κόκκαλη, ιστορικού.